PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA WE WROCŁAWIU
50-413 Wrocław, ul. Walońska 3-5
tel.(071) 344 65 87, (071) 34 05 920, fax (071) 34 05 922
e-mail: wroclaw@uokik.gov.pl

RWR 61-26/11/ZK Wrocław, 15 listopada 2011 r.

DECYZJA RWR 34 /2011

I. Na podstawie art. 28 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 4, 5 i 6 tej ustawy, po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko Vattenfall Distribution Poland S.A. z siedzibą w Gliwicach;

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

po uprawdopodobnieniu stosowania przez tego przedsiębiorcę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1) ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na zamieszczeniu w stosowanym przez tego przedsiębiorcę wzorcu umowy p.n. „Ogólne warunki umowy o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej" następujących postanowień:

1. Pkt IV ust.1 pkt 1.11. „Odbiorca zobowiązuje się do zawiadomienia o każdorazowej zmianie adresu korespondencyjnego. Brak zgłoszenia o zmianach powoduje że doręczenia na wskazany adres będą uznawane za skuteczne";
2. Pkt VI.8 „Termin zapłaty (…) oraz numer rachunku bankowego, na który należy dokonywać zapłaty za świadczone usługi dystrybucji jest określony w fakturze lub dokumencie wpłaty",

które są postanowieniami umownymi wpisanymi na podstawie art. 479^{45} Kodeksu postępowania cywilnego do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone i przyjęciu zobowiązania Vattenfall Distribution Poland S.A. z siedzibą w Gliwicach, do zaniechania tych działań poprzez:

1. zastąpienie postanowienia zamieszczonego w Pkt IV ust.1 pkt 1.11. wzorca umowy p.n. „Ogólne warunki umowy o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej" postanowieniem o treści „Odbiorca zobowiązuje się do (…) zawiadomienia OSD o każdorazowej zmianie adresu korespondencyjnego.";
2. zastąpienie postanowienia Pkt VI.8 wzorca umowy p.n. „Ogólne warunki umowy o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej" postanowieniem o treści „Faktura zostanie wystawiona w terminie 30 dni od daty zawarcia Umowy, a w dalszym czasie jej

trwania – w terminie 30 dni od zakończenia okresu rozliczeniowego. Termin płatności za dostarczoną energię elektryczną nie może być krótszy niż 14 dni od dnia wystawienia faktury VAT. OSD dostarczy Odbiorcy fakturę VAT nie późnej niż 7 dni przed terminem płatności oznaczonym na fakturze VAT. W przypadku, gdy termin określony w zdaniu poprzednim nie zostanie zachowany, OSD na wniosek Odbiorcy odstąpi od naliczania odsetek za zwłokę. Numer rachunku bankowego, na który należy dokonywać zapłaty za świadczone usługi dystrybucji, jest określony w fakturze lub dokumencie wpłaty."

nakłada się obowiązek wykonania tego zobowiązania poprzez rozpoczęcie zawierania nowych umów zgodnie z przyjętym na siebie zobowiązaniem w terminie 2 (dwóch) tygodni od dnia uprawomocnienia się decyzji oraz zmianę umów istniejących w obrocie prawnym przez doręczenie ww. zmienionego wzorca umowy konsumentom w terminie 6 miesięcy od daty uprawomocnienia się decyzji.

II. Na podstawie art. 28 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 4, 5 i 6 tej ustawy, po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko Vattenfall Distribution Poland S.A. z siedzibą w Gliwicach;

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

po uprawdopodobnieniu stosowania przez tego przedsiębiorcę praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2) ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegającej na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, poprzez zaniechanie umieszczenia w stosowanych wzorcach umowy p.n. „Umowa o przyłączenie" postanowień określających odpowiedzialność przedsiębiorstwa energetycznego za niedotrzymanie warunków umowy oraz postanowień określających warunki rozwiązania umowy, co stanowi naruszenie obowiązku informacyjnego określonego w art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (tj. Dz.U. z 2006 r., Nr 89, poz. 625 ze zm.) i przyjęciu zobowiązania Vattenfall Distribution Poland S.A. z siedzibą w Gliwicach, do zaniechania tych działań poprzez zamieszczenie w ww. wzorcu umowy postanowień o treści:

- § 8^1 "W przypadku nienależytego wykonania zobowiązań, wynikających z niniejszej umowy, przedsiębiorstwo energetyczne ponosi odpowiedzialności za szkodę poniesioną przez podmiot przyłączany na zasadach ogólnych, za wyjątkiem sytuacji uregulowanej w § 8 ust. 1.";
- § 10 ust. 4 „Jeżeli przedsiębiorstwo energetyczne z powodu niedochowania należytej staranności nie wykonuje zobowiązania w terminie, o którym mowa w § 3 ust. 1 (jest w zwłoce z wykonaniem zobowiązania), podmiot przyłączany po wezwaniu do wykonania obowiązku w terminie nie krótszym niż trzydzieści dni od doręczenia wezwania przedsiębiorstwu energetycznemu może odstąpić od umowy.";
- § 10 ust. 7 „W przypadku odstąpienia przez podmiot przyłączany od umowy z przyczyn określonych w ustępie poprzedzającym, przedsiębiorstwo energetyczne jest zobowiązane do zapłaty kary umownej za każdy dzień opóźnienia, do dnia, w którym doszło do rozwiązania umowy, w wysokości wskazanej w § 8 niniejszej umowy."

nakłada się obowiązek wykonania tego zobowiązania poprzez rozpoczęcie zawieranie nowych umów zgodnie z przyjętym na siebie zobowiązaniem w terminie 2 (dwóch) tygodni od dnia uprawomocnienia się decyzji oraz zmianę umów istniejących w obrocie prawnym przez

złożenie konsumentom ofert zawarcia aneksu, do umów zawartych na podstawie ww. wzorca umowy obejmującego zmianę umowy zgodnie z przyjętym zobowiązaniem, w terminie 8 (ośmiu) miesięcy od daty uprawomocnienia się decyzji.

III. Na podstawie art. 28 ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r., nr 50, poz. 331 ze zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 4, 5 i 6 tej ustawy,

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

nakłada się na Vattenfall Distribution Poland S.A. z siedzibą w Gliwicach, obowiązek złożenia sprawozdania o realizacji przyjętego zobowiązania w terminie 10 (dziesięciu) miesięcy od daty uprawomocnienia się decyzji.

UZASADNIENIE

1. 1.

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura we Wrocławiu, zgodnie z przewidzianymi w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów kompetencjami, przeprowadził postępowanie wyjaśniające (sygn. RWR 401-1/11/EK), mające na celu analizę wzorców umów stosowanych w obrocie konsumenckim przez przedsiębiorców zajmujących się dystrybucją i sprzedażą energii elektrycznej dla klientów indywidualnych. W ramach przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego wstępnie ustalono, iż Vattenfall Distribution Poland S.A. z siedzibą w Gliwicach [zwany dalej również Spółką lub Vattenfall] może stosować w obrocie konsumenckim postanowienia, które mogą być uznane za tożsame z klauzulami wpisanymi do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone oraz, iż nie dopełnia obowiązku udzielania konsumentom pełnej, rzetelnej i prawdziwej informacji, co stanowić może praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów, o których mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

1. 2.

W związku z tym - Postanowieniem nr RWR 163/2011 z dnia 26 lipca 2011 r. - Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, wszczął z urzędu postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania przez przedsiębiorcę **Vattenfall Distribution Poland S.A. z siedzibą w Gliwicach**, praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, o których stanowi art. 24 ust.1 i 2 pkt 1) ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, polegających na zamieszczeniu w stosowanym przez tego przedsiębiorcę wzorcu umowy p.n. „Ogólne warunki umowy o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej" w Pkt IV ust.1 pkt 1.11.oraz Pkt VI.8 postanowień, które mogą być postanowieniami umownymi wpisanymi na podstawie art. 479^{45} Kodeksu postępowania cywilnego do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, m.in. pod pozycjami 2206 i 495.m Przedmiotowym postanowieniem Prezes Urzędu wszczął również postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania przez Spółkę praktyki opisanej w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów polegającej na naruszeniu obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, poprzez zaniechanie umieszczenia w stosowanych wzorcach umowy p.n. „Umowa o przyłączenie" postanowień określających odpowiedzialność przedsiębiorstwa energetycznego za niedotrzymanie warunków

umowy oraz postanowień określających warunki rozwiązania umowy, co może stanowić naruszenie obowiązku informacyjnego określonego w art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (tj. Dz.U. z 2006 r., Nr 89, poz. 625 ze zm.).

dowód: karta 2-3

Ponadto — zgodnie z punktem III Postanowienia nr RWR 163/2011 — Prezes Urzędu zaliczył w poczet dowodów część materiałów zgromadzonych w ww. postępowaniu wyjaśniającym sygn. akt RWR 401-1/11/EK (28 kart).

dowód: karta 2-3

1. 3.

W trakcie postępowania Spółka działając przez ustanowionego w sprawie pełnomocnika piśmie z dnia 11 sierpnia 2011 roku, po zapoznaniu się z zarzutami przedstawionymi w Postanowieniu o wszczęciu postępowania, uznała ich zasadność. Jednocześnie zobowiązała się do zaniechania działań naruszających art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz do podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia dalszemu trwaniu zarzucanych naruszeń poprzez:

- zmianę treści postanowień wzorca umowy pod nazwą „Ogólne warunki umowy o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej, zawartych w punkcie IV ust. 1 pkt 1.11 oraz w punkcie VI.8 w taki sposób by zapewniały one pełną ochronę interesów konsumentów;
- zmianę treści postanowień wzorców umowy pod nazwą „Umowa o przyłączenie" w taki sposób by w pełni realizowały obowiązek informacyjny określony w art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne oraz by zapewniały one pełną ochronę interesów konsumentów.

Spółka zobowiązała się jednocześnie do poinformowania konsumentów o dokonaniu zmian w przedmiotowych wzorcach. Wskazała również, iż już w toku postępowania przedstawi konkretną treść ww. zobowiązania i wniosła o wydanie decyzji w trybie art. 28 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Takie zobowiązanie przedstawiła w piśmie z dnia 12 października 2011 roku argumentując przy tym, iż zakres przedstawionych zobowiązań jest zdaniem Spółki zbieżny z oceną sformułowaną przez Urząd, a wykonanie zobowiązań w podanym terminie jest organizacyjnie możliwe. Działania objęte zobowiązaniami Spółki w relatywnie krótkim czasie wywrą korzystny skutek z punktu widzenia celów ochrony zbiorowych interesów konsumentów.

dowód: pismo Spółki z 11.08.2011r.: k. 77-82, pismo Spółki z 12.10.2011r.:k. 100-105.

2. Prezes Urzędu ustalił następujący stan faktyczny:

2. 1.

Vattenfall Distribution Poland S.A. z siedzibą w Gliwicach przy ul. Portowej 14 A jest przedsiębiorcą wpisanym do Krajowego Rejestru Sądowego przez Sąd Rejonowy w Gliwicach, X Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod nr 0000267957. Przedmiotem działalności przedsiębiorcy jest między innymi przesyłanie energii elektrycznej, dystrybucja energii elektrycznej, wykonywanie robót związanych z budową linii telekomunikacyjnych i elektroenergetycznych oraz wykonywanie pozostałych instalacji budowlanych.

dowód: odpis z KRS: k. 55-56.

2. 2.

W ramach prowadzonej działalności gospodarczej Vattenfall zawiera z konsumentami m.in. umowy o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej oraz umowy o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej przedsiębiorstwa posługując się w tym celu następującymi wzorcami umownymi: „Umowa o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej", „Ogólne warunki umowy o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej" oraz „Umowa o przyłączenie".

dowód: wzorce umowy p.n. „Umowa o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej", „Ogólne warunki umowy o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej" oraz „Umowa o przyłączenie": k. 18-37, 40, 42-44.

Wzorzec umowy pod nazwą „Ogólne warunki umowy o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej" został wprowadzony przez Spółkę do obrotu prawnego z dniem 1 września 2009 roku, zaś stosowane wzorce umowy p.n. „Umowa o przyłączenie" rozpoczęto stosować w lutym 2011 roku.

dowód: pismo Spółki z 11.08.2011r.: k. 77-82.

Wzorzec umowy p.n. „Ogólne warunki umowy o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej" zawiera między innymi następujące postanowienia:

- Pkt IV ust.1 pkt 1.11. „Odbiorca zobowiązuje się do zawiadomienia o każdorazowej zmianie adresu korespondencyjnego. Brak zgłoszenia o zmianach powoduje że doręczenia na wskazany adres będą uznawane za skuteczne";
- Pkt VI.8 „Termin zapłaty (…) oraz numer rachunku bankowego, na który należy dokonywać zapłaty za świadczone usługi dystrybucji jest określony w fakturze lub dokumencie wpłaty".

dowód: wzorzec umowny p.n „Ogólne warunki umowy o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej": k. 42-44.

Jednocześnie wzorce umowy p.n. „Umowa o przyłączenie" nie zawierają w swojej treści postanowień określających odpowiedzialność przedsiębiorstwa energetycznego za niedotrzymanie warunków umowy oraz postanowień określających warunki rozwiązania umowy.

dowód: wzorzec umowny p.n „Umowa o przyłączenie": k. 18-37.

2. 3.

Według stanu na dzień 30 czerwca 2011 roku Spółka obsługuje łącznie (…) odbiorców indywidualnych z obszaru województwa śląskiego. Poza tym obszarem Vattenfall nie obsługuje żadnych odbiorców indywidualnych.

W latach 2009 – 2011, na podstawie ww. wzorców umownych p.n. „Umowa o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej", „Ogólne warunki umowy o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej" oraz „Umowa o przyłączenie" Spółka zawarła z konsumentami następującą ilość umów:

Rodzaj umowy	Ogólna liczba odbiorców na dzień 30.06.2011r.	Ilość umów zwartych w 2009r.	Ilość umów zawartych w 2010r.	Ilość umów zawartych w I połowie 2011r.
Umowy dystrybucyjne	(…)	(…)	(…)	(…)
Umowy przyłączeniowe		(…)	(…)	(…)
Łącznie	(…)	(…)	(…)	(…)

dowód: pismo Spółki z 11.08.2011r.: k. 77-82

2. 4.

W toku postępowania, Spółka w piśmie z dnia 11 sierpnia 2011 roku powołując się na art. 28 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zobowiązała się do przedłożenia skonkretyzowanej treści zobowiązania do zaniechania działań naruszających art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia dalszemu trwaniu zarzucanych naruszeń.

Zgodnie z przedłożonym, w piśmie z dnia 12 października 2011 roku wnioskiem oraz dołączonymi do niego zmienionymi wzorcami umownymi, Spółka zobowiązała się do dokonania w ich treści następujących zmian:

A. zastąpienie postanowienia Pkt VI.8 wzorca umowy p.n. „Ogólne warunki umowy o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej" postanowieniem o treści:
- Pkt VI. 8.1. „Faktura zostanie wystawiona w terminie 30 dni od daty zawarcia Umowy, a w dalszym czasie jej trwania – w terminie 30 dni od zakończenia okresu rozliczeniowego. Termin płatności za dostarczoną energię elektryczną nie może być krótszy niż 14 dni od dnia wystawienia faktury VAT. OSD dostarczy Odbiorcy fakturę VAT nie późnej niż 7 dni przed terminem płatności oznaczonym na fakturze VAT. W przypadku, gdy termin określony w zdaniu poprzednim nie zostanie zachowany, OSD na wniosek Odbiorcy odstąpi od naliczania odsetek za zwłokę. Numer rachunku bankowego, na który należy dokonywać zapłaty za świadczone usługi dystrybucji, jest określony w fakturze lub dokumencie wpłaty."

B. zastąpienia postanowienia zamieszczonego w Pkt IV ust.1 pkt 1.11. wzorca umowy p.n. „Ogólne warunki umowy o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej" postanowieniem o treści:
- „Odbiorca zobowiązuje się do (…) zawiadomienia OSD o każdorazowej zmianie adresu korespondencyjnego.";

Spółka wskazała, iż wyżej wymienionych zmian, skutkujących zaniechaniem stosowania we

wzorcu umowy p.n. „Ogólne warunki umowy o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej" kwestionowanych przez Prezesa Urzędu postanowień, dokona w terminie 2 tygodni od daty uprawomocnienia się decyzji. Jednocześnie Spółka zobowiązała się do zmiany treści stosunków prawnych wynikających z umów zawartych w oparciu o przedmiotowy wzorzec, poprzez doręczenie zmienionego wzorca umownego konsumentom w terminie 6 miesięcy od daty uprawomocnienia się decyzji.

C. dodanie we wzorcu umowy p. n. „Umowa o przyłączenie" postanowień o treści:

- § 8^1 "W przypadku nienależytego wykonania zobowiązań, wynikających z niniejszej umowy, przedsiębiorstwo energetyczne ponosi odpowiedzialności za szkodę poniesioną przez podmiot przyłączany na zasadach ogólnych, za wyjątkiem sytuacji uregulowanej w § 8 ust. 1.";
- § 10 ust. 4 „Jeżeli przedsiębiorstwo energetyczne z powodu niedochowania należytej staranności nie wykonuje zobowiązania w terminie, o którym mowa w § 3 ust. 1 (jest w zwłoce z wykonaniem zobowiązania), podmiot przyłączany po wezwaniu do wykonania obowiązku w terminie nie krótszym niż trzydzieści dni od doręczenia wezwania przedsiębiorstwu energetycznemu może odstąpić od umowy.";
- § 10 ust. 7 „W przypadku odstąpienia przez podmiot przyłączany od umowy z przyczyn określonych w ustępie poprzedzającym, przedsiębiorstwo energetyczne jest zobowiązane do zapłaty kary umownej za każdy dzień opóźnienia, do dnia, w którym doszło do rozwiązania umowy, w wysokości wskazanej w § 8 niniejszej umowy."

Spółka zobowiązała się do wprowadzenia wyżej wymienionych zmian w terminie 2 tygodni od daty uprawomocnienia się decyzji oraz do złożenia konsumentom oferty zawarcia aneksów do umów zawartych w oparciu o wzorce umowne p.n. „Umowa o przyłączenie" obejmujących zmianę umowy w ww. sposób, w terminie 8 miesięcy od daty uprawomocnienia się decyzji.

Spółka zobowiązała się również do zamieszczenia na swej stronie internetowej komunikatu informacyjnego oraz do złożenia sprawozdania z wykonania ww. zobowiązania w terminie określonym przez Prezesa Urzędu.

dowód: pismo Spółki z dnia 11.08.2011r.: k. 77-82, pismo Spółki z dnia 12.102011r.: k.100-105, wzorce umowy p.n., „Ogólne warunki umowy o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej" oraz „Umowa o przyłączenie": k. 85-98.

2. 5.

Wyrokiem z dnia 14 maja 2005 r. (sygn. akt XVII AmC 6/04) Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za niedozwolone i zakazał wykorzystywania w obrocie z konsumentami postanowienia wzorca umowy o treści: „Należność za gaz ziemny oraz świadczone Kupującemu usługi będą regulowane na podstawie faktur wystawionych przez Sprzedawcę w terminie podanym na fakturze, jednak nie później niż w ciągu 14 dni od daty otrzymania faktury z wyłączeniem § 5 ust. 3 umowy. Należność za gaz ziemny, o której mowa w § 5 ust. 3 umowy Kupujący będzie regulował na podstawie faktur wystawionych przez Sprzedawcę w terminie podanym na fakturze". Postanowienie to zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w

art. 479^{45} ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. — Kodeks postępowania cywilnego. (...) pod numerem 495.

Wyrokiem z dnia 3 listopada 2010 roku (sygn. akt XVII Amc 1783/09) Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za niedozwolone i zakazał wykorzystywania w obrocie z konsumentami postanowienia wzorca umowy o treści: „W razie zaniechania obowiązku niezwłocznego zawiadomienia banku o zmianie adresu, pisma wysłane do posiadacza rachunku pod dotychczasowy adres pozostawia się w dokumentacji rachunku ze skutkiem doręczenia, chyba że nowy adres jest znany bankowi". Postanowienie to zostało wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479^{45} ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. — Kodeks postępowania cywilnego. (...) pod numerem 2206.

2. 6.

Zgodnie z przedłożonym zeznaniem o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty) przez podatnika podatku dochodowego od osób prawnych za rok podatkowy 2010 łączny przychód Spółki w tym okresie wyniósł (…) zł

dowód: zeznanie o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty) przez podatnika podatku dochodowego od osób prawnych za rok podatkowy 2010: k. 50-53.

3. Mając na uwadze zebrany materiał dowodowy, Prezes Urzędu zważył, co następuje:

3. 1.
Zagrożenie interesu publicznoprawnego.

Podstawą do rozstrzygania sprawy w oparciu o przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest uprzednie zbadanie przez Prezesa Urzędu, czy w danej sprawie zagrożony został interes publicznoprawny. Stwierdzenie, że to nastąpiło pozwala na realizację celu tej ustawy, wskazanego w art. 1 ust. 1, którym jest określenie warunków rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasady podejmowanej w interesie publicznoprawnym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów. Zdaniem Prezesa Urzędu rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny, albowiem wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy są lub będą klientami Vattenfall Distribution Poland S.A. z siedzibą w Gliwicach. Interes publicznoprawny przejawia się także w postaci zbiorowego interesu konsumentów. Innymi słowy - naruszenie zbiorowego interesu konsumentów jest jednocześnie naruszeniem interesu publicznoprawnego. Zatem uzasadnione było w niniejszej sprawie podjęcie przez Prezesa Urzędu działań przewidzianych w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów.

3. 2.
Oznaczenie przedsiębiorcy

Zgodnie z art. 4 pkt 1 lit a) ustawy o ochronie (…), pod pojęciem przedsiębiorcy należy rozumieć przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, a także osobę fizyczną, osobę prawną, oraz jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, organizującą lub świadczącą usługi o

charakterze użyteczności publicznej, które nie są działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej.

Natomiast art. 2 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2004 r. Nr 173, poz. 1807 z późn. zm.), definiuje działalność gospodarczą jako zarobkową działalność wytwórczą, handlową, budowlaną, usługową oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i eksploatacja zasobów naturalnych, a także działalność zawodową wykonywaną w sposób zorganizowany i ciągły. Przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 ust. 1 tej ustawy jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna nie będąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną - wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą. Ponadto, zgodnie z art. 14 ust. 1 tej ustawy przedsiębiorca może podjąć działalność gospodarczą po uzyskaniu wpisu do rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym albo do Ewidencji Działalności Gospodarczej.

Vattenfall Distribution Poland S.A. z siedzibą w Gliwicach jest spółką prawa handlowego i prowadzi działalność gospodarczą na podstawie wpisu do rejestru przedsiębiorców KRS pod numerem 0000267957. A zatem - w świetle powyższego – Spółka jest przedsiębiorcą w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie (…). Oznacza to, iż przepisy tej ustawy odnoszą się do ww. Spółki wprost.

3. 3.
Rozstrzygnięcie zawarte w punkcie I sentencji decyzji.

3. 3. 1.
Przesłanki naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

Art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stanowi, iż „Zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.”, natomiast art. 24 ust. 2 pkt 1 tej ustawy określa, iż „Przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności: stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479^{45} ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. — Kodeks postępowania cywilnego. (...).„

Do stwierdzenia zatem praktyki z art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie (...) konieczne jest wykazanie, że spełnione zostały łącznie następujące przesłanki:

1) bezprawność działań przedsiębiorcy, polegająca na stosowaniu postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, zwanego dalej „Rejestrem”,

2) naruszenie tymi działaniami zbiorowego interesu konsumentów.

Ad. 1) Bezprawność działań przedsiębiorcy

Zbiorowe interesy konsumentów podlegają ochronie przed działaniami przedsiębiorców, które są sprzeczne z prawem, tj. przepisami określonych aktów prawnych a także sprzeczne z zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami.

Jak wspomniano wyżej, zgodnie z art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów „za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności stosowanie postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479^{45} Kodeksu postępowania cywilnego". Wynika stąd wniosek, iż ustawa o ochronie (…) wprost uznaje stosowanie przez przedsiębiorcę postanowień wzorców umownych, uznanych za niedozwolone i wpisanych do Rejestru, jako działanie bezprawne.

Należy w tym miejscu wskazać, iż wzorce umowne wykorzystywane przy zawieraniu umów z konsumentami mogą być poddane kontroli abstrakcyjnej. Kontroli abstrakcyjnej wzorca jako takiego (art. 479^{36} — 479^{45} k.p.c.*)* dokonuje się niezależnie od tego, czy postanowienia wzorca były, czy też nie były zastosowane przy konkretnej umowie. Kontrola taka obejmuje klauzule pojedyncze lub zbiorowe (cały wzorzec lub jego fragment). Oceny postanowień w wypadku kontroli abstrakcyjnej dokonuje Sąd Okręgowy w Warszawie — Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wyłącznie do kompetencji tego Sądu należy uznanie postanowień wzorców umownych za niedozwolone. Art. 479^{43} k.p.c. rozszerza prawomocność wyroku wydanego w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone na osoby trzecie. Skutek tzw. prawomocności rozszerzonej następuje od chwili wpisania wzorca umowy do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, prowadzonego przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, o którym mowa w art. 479^{45} § 2 k.p.c. Konsekwencją umieszczenia postanowienia umownego w w/w rejestrze jest to, że posłużenie się nim będzie miało skutek wprowadzenia do umowy elementu bezwzględnie przez prawo zakazanego. Wpis do rejestru niedozwolonych postanowień umownych oznacza, że od tego momentu stosowanie takiej klauzuli jest zakazane we wszystkich wzorcach umownych. Powyższe stanowisko Prezesa Urzędu zgodne jest z orzecznictwem Sądu Najwyższego, który w uchwale z dnia 13 lipca 2006 r. (sygn. akt III SZP 3/06) stwierdził, iż „(...) stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanych do rejestru, o którym mowa w art. 479^{45} § 2 kp.c., może być uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów (...)". W uzasadnieniu do powyższej uchwały Sąd uznał m.in., że „(..) praktyka naruszająca zbiorowe interesy konsumentów art. 23a u.o.k.i k. [obecnie art. 24] obejmuje również przypadki wprowadzania jedynie zmian kosmetycznych polegających na przestawieniu wyrazów lub zastąpieniu jednych wyrazów innymi, jeżeli tylko wykładnia postanowienia pozwoli stwierdzić, że jego treść mieści się w hipotezie zakazanej klauzuli. Stosowanie klauzuli o zbliżonej treści do klauzuli wpisanej do rejestru godzi przecież tak samo w interesy konsumentów, jak stosowanie klauzuli identycznej, co wpisana do rejestru (..). Przyjęta powyżej rozszerzająca wykładnia art. 23a u.ok.ik. znajduje również uzasadnienie w dyrektywach 93/13 oraz 98/27 a także orzecznictwie ETS dotyczącym zasady efektywności (..) „.

Nie jest zatem konieczna dokładna, literalna identyczność klauzuli wpisanej do rejestru i klauzuli z nią porównywanej i stąd niedozwolone będą także takie postanowienia umów, które mieszczą się w hipotezie klauzuli wpisanej do rejestru, której treść zostanie ustalona w oparciu o dokonaną jej wykładnię.

Przedmiotem niniejszego postępowania jest wykazanie, że zakwestionowane przez Prezesa Urzędu postanowienia wzorca umownego p.n. „Ogólne warunki umowy o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej" stosowanego przez Spółkę przy zawieraniu umów świadczenia usług dystrybucji energii, są tożsame z treścią postanowień uznanych za

niedozwolone prawomocnymi wyrokami Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów i wpisanymi do Rejestru, o którym mowa w art. 479^{45} Kodeksu postępowania cywilnego pod pozycją 495 i 2206.

a) Pkt IV ust.1 pkt 1.11. „Odbiorca zobowiązuje się do zawiadomienia o każdorazowej zmianie adresu korespondencyjnego. Brak zgłoszenia o zmianach powoduje że doręczenia na wskazany adres będą uznawane za skuteczne”

Wyrokiem z dnia 3 listopada 2010 r. Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów (sygn. akt XVII Amc 1783/09) uznał za niedozwolone postanowienie o treści: „W razie zaniechania obowiązku niezwłocznego zawiadomienia banku o zmianie adresu, pisma wysłane do posiadacza rachunku pod dotychczasowy adres pozostawia się w dokumentacji rachunku ze skutkiem doręczenia, chyba że nowy adres jest znany bankowi". Postanowienie to zostało wpisane do Rejestru o którym mowa w art. 479^{45} Kodeksu postępowania cywilnego pod pozycją 2206. Tego typu postanowienia były już również uprzednio kwestionowane przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, który przykładowo uznał za niedozwolone postanowienie w brzmieniu: „Zawiadomienie o wypowiedzeniu umowy przez Fronton będzie wysłane listem poleconym na adres nabywcy, określony w umowie lub zawiadomieniu o zmianie adresu. Odmowa przyjęcia przez nabywcę lub dwukrotna adnotacja poczty „nie podjęto w terminie” (awizo) wywołuje skutki doręczenia. Skutki doręczenia wywołuje również doręczenie zastępcze, określone w art. 138 i art. 139 kodeksu postępowania cywilnego, tj. doręczenie pisma dorosłemu domownikowi, administracji domu, sołtysowi lub dozorcy domu. Fronton pozostawia w aktach umowy pismo ze skutkiem doręczenia, jeśli nabywca nie zawiadomi Frontonu o zmianie adresu i nazwiska, a wysłane zawiadomienie wróci z adnotacją „adresat nieznany” lub temu podobną. Zawiadomienie stanowi integralną część umowy” (wyrok z dnia 17 sierpnia 2006 roku (sygn. Akt XVII Amc 100/05). W uzasadnieniu do powyższego orzeczenia Sąd stwierdził, iż uznany za niedozwolony zapis umowny „kształtuje sytuację konsumenta niekorzystnie w porównaniu z sytuacją pozwanego, nakładając na konsumenta bardzo rygorystyczne skutki w zakresie odbierania korespondencji pozwanego analogicznie jak przepisy k.p.c. w odniesieniu do korespondencji sądowej. Instytucja doręczenia zastępczego należy do prawa procesowego i negatywnie należy ocenić próbę jej adaptowania do obrotu gospodarczego, zwłaszcza, gdy jedną ze stron umowy jest konsument oraz mając na uwadze art. 61 k.c. , zgodnie z którym oświadczenie woli, które ma być złożone innej osobie, jest złożone z chwilą gdy doszło do niej w taki sposób, że mogła zapoznać się z jego treścią. Podkreślić należy, iż instytucja doręczenia zastępczego nie jest gwarantem dojścia do konsumenta oświadczenia woli pozwanego w w/w sposób. Również dwukrotna adnotacja placówki pocztowej „nie podjęto w terminie” nie przesądza o tym, że konsument mógł zapoznać się z oświadczeniem woli pozwanego. Postanowienie [to] (…) może prowadzić do sytuacji, gdy konsument pozbawiony możliwości rzeczywistego zapoznania się z oświadczeniem woli pozwanego narażony będzie na jego skutki prawne. Takie ukształtowanie obowiązków konsumenta rażąco narusza jego interesy i jest sprzeczne z dobrymi obyczajami.”

Przytoczone wyżej postanowienie wzorca umownego stosowanego przez Spółkę również ustanawia fikcję skutecznego złożenia oświadczenia woli przez przedsiębiorcę i to nawet w przypadku, gdy konsument pozbawiony byłby realnej możliwości zapoznania się z jego treścią. Uznaje bowiem za skuteczne wszelkie doręczenia dokonane na dotychczasowy adres niezależnie od tego czy konsument pod tym adresem dalej zamieszkuje. W jego świetle, uznać zatem należałoby za skutecznie doręczone pismo, odebrane przez osobę nie będącą domownikiem konsumenta, która nie przekazała przesyłki konsumentowi i to w sytuacji, gdy adresat

pozbawiony byłby jakichkolwiek informacji wskazujących na fakt dokonania takiego doręczenia. W opinii Prezesa Urzędu, o ile w przypadku niedochowania przez konsumenta obowiązku powiadomienia przedsiębiorstwa energetycznego o zmianie adresu do korespondencji, można obciążyć go np. kosztami mylnych operacji, to niedopuszczalna jest regulacja sankcjonująca dokonanie przez przedsiębiorcę czynności, która w istocie nie nastąpiła.

Mając powyższe na uwadze uznać należy, iż skutek stosowania kwestionowanego postanowienia zamieszczonego w Pkt IV ust.1 pkt 1.11. wzorca umowy stosowanego przez Vattenfall jest taki sam, jak tego, który został umieszczony w Rejestrze pod poz. 2206, co w tym wypadku przesądza o tożsamości obu zapisów. Bez znaczenia są odmienności wynikające z różnic w sformułowaniach i użytych zwrotach porównywanych klauzul.

b) Pkt VI.8 „Termin zapłaty (…) oraz numer rachunku bankowego, na który należy dokonywać zapłaty za świadczone usługi dystrybucji jest określony w fakturze lub dokumencie wpłaty".

Wyrokiem z dnia 14 marca 2005 roku r. (sygn. akt XVII AmC 6/04) Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uznał za niedozwolone postanowienie o treści: „Należność za gaz ziemny oraz świadczone Kupującemu usługi będą regulowane na podstawie faktur wystawionych przez Sprzedawcę w terminie podanym na fakturze, jednak nie później niż w ciągu 14 dni od daty otrzymania faktury z wyłączeniem § 5 ust. 3 umowy. Należność za gaz ziemny, o której mowa w § 5 ust. 3 umowy Kupujący będzie regulował na podstawie faktur wystawionych przez Sprzedawcę w terminie podanym na fakturze". Postanowienie to zostało wpisane do Rejestru o którym mowa w art. 479^{45} Kodeksu postępowania cywilnego pod pozycją 495. W uzasadnieniu do powyższego orzeczenia Sąd wskazał, iż omawiany zapis jest niedozwolonym postanowieniem umownym, o jakim mowa w art. 385^{3} pkt 8 i 9 k.c. Uregulowanie, zgodnie z którym termin płatności należności za świadczenie drugiej strony określany jest każdorazowo na fakturze, przede wszystkim pozbawia konsumenta niezbędnej wiedzy na etapie zawierania z przedsiębiorcą umowy. Sąd podkreślił, iż takie rozwiązanie może powodować dla konsumenta szereg innych negatywnych konsekwencji, np. konieczność zapłaty odsetek za opóźnienie w zapłacie należności w wyniku otrzymania faktury pocztą po terminie płatności w niej określonej, bądź też wyznaczenie zbyt krótkiego terminu płatności, z uwagi na opóźnienie doręczenia faktury. Konkludując, Sąd wskazał, iż umowa powinna wyraźnie określać sposób oraz termin spełnienia świadczenia przez każdą ze stron, zwłaszcza gdy jedną z nich jest konsument, a nie profesjonalista.

Stosowane przez Spółkę postanowienie wskazuje, iż zarówno termin spełnienia świadczenia przez konsumenta, jak i jego wysokość określone będą każdorazowo w wystawionej przez przedsiębiorcę fakturze lub dokumencie wpłaty. Omawianym postanowieniem Vattenfall wprowadził zatem do obrotu konsumenckiego rozwiązanie tożsame z zakwestionowanym przez Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyżej wskazanym wyroku. Nie tylko pozbawia ono konsumenta wiedzy na temat prawdopodobnego terminu spełnienia świadczenia pieniężnego ale naraża go niezasadnie na odpowiedzialność z tytułu opóźnienia w zapłacie należności wynikających z zawartej umowy. Z powodu okoliczności nie leżących po stronie konsumenta może się on bowiem znaleźć w sytuacji, w której termin płatności określony na doręczonej mu fakturze będzie szczególnie krótki, lub nawet już upłynie. Jednocześnie Spółka nawet w takich okolicznościach uprawniona będzie do żądania chociażby odsetek za opóźnienie. Jest to rozwiązanie szczególnie niekorzystne dla konsumentów w sposób rażący naruszający ich interes

ekonomiczny. Zdaniem Prezesa Urzędu stanowi wyraz wyzyskania przewagi kontraktowej przez przedsiębiorcę w stosunkach konsumenckich.

Mając powyższe na uwadze uznać należy, iż cel, jakiemu służyła klauzula wpisana do Rejestru pod poz. nr 495 oraz skutek jej stosowania jest identyczny jak skutek stosowania przez Spółkę ww. postanowienia zamieszczonego w Pkt VI.8 wzorca umowy p.n. „Ogólne warunki umowy o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej". Tym samym, pomimo odmienności wynikających z użytych zwrotów i wyrazów stwierdzić należy tożsamość porównywanych zapisów.

Tym samym uprawdopodobniono, że kwestionowane a wskazane powyżej zapisy umowne mieszczą się w hipotezach wymienionych klauzul wpisanych do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone:

- treść Pkt IV ust.1 pkt 1.11. wzorca umowy p.n. Ogólne warunki umowy o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej" w klauzuli z poz. 2206;
- treść Pkt VI.8. wzorca umowy p.n. Ogólne warunki umowy o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej" w klauzuli z poz. 495.

Ad . 2) Naruszenie zbiorowego interesu konsumentów

W myśl art. 24 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów stosowanie postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone jest praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Mówiąc o „zbiorowym interesie konsumentów" należy zaznaczyć, iż ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie podaje jego definicji, wskazując jednak w art. 24 ust. 3, że nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. O tym, czy naruszony został interes zbiorowy, nie zawsze przesądza kryterium ilościowe, ponieważ niekiedy jeden ujawniony przypadek naruszenia prawa konsumenta może być przejawem często lub nawet powszechnie stosowanej praktyki naruszającej interes zbiorowy.

W niniejszej sprawie bez wątpienia mamy do czynienia z prawami licznej grupy konsumentów, wszystkich konsumentów będących klientami Vattenfall Distribution Poland S.A. z siedzibą w Gliwicach, jak i potencjalnych zainteresowanych, którzy mogą zawrzeć z nią umowę o świadczenie usług dystrybucji energii elektrycznej. W rozpatrywanym stanie faktycznym zachowanie nie dotyczy interesów poszczególnych osób, których sprawy mają charakter jednostkowy, indywidualny i nie dający się porównać z innymi, lecz mamy do czynienia z uprawnieniami określonego kręgu konsumentów, których sytuacja jest identyczna i wspólna dla całej, licznej grupy obecnych i przyszłych kontrahentów przedsiębiorcy.

3. 3. 2.
Zastosowanie art. 28 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zgodnie z art. 28 ust.1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostanie uprawdopodobnione - na podstawie okoliczności sprawy, informacji zawartych w zawiadomieniu lub innych informacji będących podstawą wszczęcia postępowania z urzędu – że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 24 tej ustawy, a przedsiębiorca, któremu jest zarzucane

naruszenie tego przepisu, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, nałożyć obowiązek wykonania tych zobowiązań. Taka sytuacja zachodzi w niniejszej sprawie. Tak bowiem w toku postępowania Spółka zobowiązała się do podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia wzmiankowanym naruszeniom, w zakresie wskazanym przez Prezesa Urzędu [patrz: pkt 2.4.A. i 2.4.B. uzasadnienia niniejszej decyzji], w tym zmiany lub usunięcia kwestionowanych postanowień. Zakres przedstawionego zobowiązania obejmuje zarówno stosowanie zmian we wzorcach umów przy nowo podpisywanych umowach, jak i aktualnie obowiązujących. Oznacza to konieczność aneksowania wszystkich umów istniejących w obrocie prawnym bądź przynajmniej podjęcia przez przedsiębiorcę udokumentowanych działań zmierzających do zmiany wcześniej zawartych umów, polegających na przedstawieniu wszystkim kontrahentom aneksów zawierających zmiany. Wskazać również należy, iż zaproponowane zmiany, które mają zostać wprowadzone w stosowanych w obrocie konsumenckim wzorcach umownych, zapobiegają uprawdopodobnionym powyżej naruszeniom zbiorowego interesu konsumentów.

Tym samym, Prezes Urzędu, po przeprowadzeniu analizy złożonego wniosku, uznał za stosowne oprzeć rozstrzygnięcie zawarte w punkcie I sentencji niniejszej decyzji o regulację przepisu art. 28 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Stosownie do art. 28 ust.2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w decyzji, o której mowa w ust.1 tego artykułu, Prezes Urzędu może także określić termin wykonania tych zobowiązań

Mając powyższe na uwadze, należało orzec jak w pkt I sentencji decyzji.

3. 4.
Rozstrzygnięcie zawarte w punkcie II sentencji decyzji.

3. 4. 1.
Przesłanki naruszenia art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

Jak już powyżej wskazano, zgodnie z treścią przepisu art. 24 ust.1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. Natomiast art. 24 ust. 2 pkt 2 przedmiotowej ustawy stanowi, iż przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, a w szczególności naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji.

Do stwierdzenia zatem praktyki z art. 24 ust. 2 pkt 2 ustawy o ochronie (...) konieczne jest wykazanie, że spełnione zostały łącznie następujące przesłanki:

1. określone działanie przedsiębiorcy musi nosić znamiona bezprawności poprzez naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji i godzić w interes konsumentów;
2. działanie to musi naruszać zbiorowe interesy konsumentów.

Zaniechanie zamieszczenia w stosowanych wzorach umów prawem nakazanych informacji może zatem stanowić praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Ad. 1) Bezprawność działań przedsiębiorcy

Stosownie do art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (tj. Dz.U. z 2006 r., Nr 89, poz. 625 ze zm.) umowa o przyłączenie do sieci powinna zawierać między innymi co najmniej postanowienia określające odpowiedzialność stron za niedotrzymanie warunków umowy, a w szczególności za opóźnienie terminu realizacji prac w stosunku do ustalonego w umowie oraz warunki rozwiązania zawartej umowy.

Analiza stosowanych przez Vattenfall w obrocie konsumenckim wzorców umów p.n. „Umowa o przyłączenie" wykazała, zdaniem Prezesa Urzędu, iż Spółka uchybiła wyżej wskazanemu obowiązkom. Co prawda, we wzorcach tych Spółka zamieściła postanowienia wprowadzające kary umowne na rzecz obu stron umowy, jednak zastrzegła je tylko na wypadek nie dotrzymania przez przedsiębiorcę terminu przyłączenia, a z drugiej strony w przypadku opóźnienia się konsumenta z wykonaniem obowiązku zgłoszenia do odbioru wybudowanych urządzeń, czy niedotrzymania terminu gotowości podłączenia instalacji elektrycznej. Zdaniem Prezesa Urzędu, taka regulacja może być poczytana za jedynie częściowe wypełnienie obowiązku określonego w art. 7 ust. 2 ustawy Prawo energetyczne, to jest zamieszczenie w umowie postanowień określających odpowiedzialność stron za szczególną postać niedotrzymania warunków umowy - opóźnienie terminu realizacji prac w stosunku do umówionego. Podkreślić jednak należy, iż po myśli ww. ustawy umowa o przyłączenie do sieci winna zawierać postanowienia określające odpowiedzialność stron za niedotrzymanie także innych warunków umowy. Analizowane wzorce umowy takie postanowienia zawierają, jednak wskazują one w tym zakresie jedynie na odpowiedzialność konsumenta (opisują okoliczności leżące po stronie konsumenta uznawane za nienależyte wykonanie umowy oraz zakres przysługujących Spółce w przypadku ich wystąpienia roszczeń). Takie ukształtowanie wzorca umowy o przyłączenie do sieci nie tylko nie wypełnia obowiązku zamieszczenia w niej regulacji wskazującej na odpowiedzialność przedsiębiorcy z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy (za wyjątkiem opóźnienia w wykonaniu umówionych prac), ale również powoduje nierównomierne rozłożenie praw i obowiązków w zawiązywanym stosunku prawnym.

Podobnie, zdaniem Prezesa Urzędu, w analizowanych wzorcach umowy brak jest postanowień określających warunki rozwiązania umowy o przyłączenie do sieci. Tak jak wskazywano już powyżej, wzorce te zawierają postanowienia wskazujące na okoliczności leżące po stronie konsumenta, których wystąpienie poczytywane będzie za nienależyte wykonanie przez niego umowy. Jednocześnie postanowienia te zastrzegają w takich wypadkach uprawnienie przedsiębiorcy do rozwiązania umowy przez odstąpienie od niej z powołaniem się na zaistnienie którejś z określonych sytuacji i uprawnienie do żądania stosownego odszkodowania. W omawianych wzorcach brak jest jednak uregulowań symetrycznych, to jest określających przypadki, w których to konsument byłby uprawniony do rozwiązania zawartej umowy z powołaniem się na zaistnienie okoliczności leżących po stronie przedsiębiorcy lub też okoliczności niezależnych od żadnej ze stron umowy. Co prawda z innych postanowień analizowanych wzorców umowy wynika jego prawo do odstąpienia od niej, jednakże, zdaniem Prezesa Urzędu, w tych wypadkach na rzecz konsumenta zapisane zostało umowne prawo do odstąpienia od umowy (art. 395 k.c.). Nie znosi to nierównomiernego ukształtowania praw stron umowy o przyłączenie do sieci, przejawiającego się w zapewnieniu jedynie Spółce prawa do rozwiązania umowy z winy konsumenta.

Powyżej wskazane uchybienia, zdaniem Prezesa Urzędu, godzą również w interes

konsumentów. Jak wskazywano już powyżej, treść wzorców umowy stosowanych przez Vattenfall nie zawiera uregulowań wskazujących, w szczególności na odpowiedzialność Spółki z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy, za wyjątkiem odpowiedzialności z tytułu opóźnienia w wykonaniu umówionych prac, oraz na warunki, jakie uprawniałyby konsumenta do rozwiązania zawartej umowy. Nie tylko uchybia to obowiązkowi określonemu w art. 7 ust. 2 ustawy Prawo energetyczne ale również w sposób oczywisty umniejsza pozycję prawną konsumentów w zawartych umowach. Nie posiadając odpowiedniej wiedzy o przysługujących im uprawnieniach, konsumenci prawdopodobnie nie skorzystają z przysługujących im roszczeń, z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przez Spółkę.

Mając powyższe na uwadze, należało uznać za uprawdopodobnione, iż wskazane działania przedsiębiorcy stanowią naruszenie obowiązku informacyjnego, o którym stanowi art. 7 ust. 2 ustawy Prawo energetyczne i godzą w interes konsumentów.

Ad . 2) Naruszenie zbiorowego interesu konsumentów

Jak wskazywano już powyżej, w myśl art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest naruszanie obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji.

Mówiąc o „zbiorowym interesie konsumentów" należy zaznaczyć, iż ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów nie podaje jego definicji, wskazując jednak w art. 24 ust. 3, że nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. O tym, czy naruszony został interes zbiorowy, nie zawsze przesądza kryterium ilościowe, ponieważ niekiedy jeden ujawniony przypadek naruszenia prawa konsumenta może być przejawem często lub nawet powszechnie stosowanej praktyki naruszającej interes zbiorowy.

W niniejszej sprawie bez wątpienia mamy do czynienia z prawami licznej grupy konsumentów, wszystkich konsumentów będących klientami Vattenfall Distribution Poland S.A. z siedzibą w Gliwicach, jak i potencjalnych zainteresowanych, którzy mogą zawrzeć z nią umowę o przyłączenie do sieci. W rozpatrywanym stanie faktycznym zachowanie nie dotyczy interesów poszczególnych osób, których sprawy mają charakter jednostkowy, indywidualny i nie dający się porównać z innymi, lecz mamy do czynienia z uprawnieniami określonego kręgu konsumentów, których sytuacja jest identyczna i wspólna dla całej, licznej grupy obecnych i przyszłych kontrahentów przedsiębiorcy.

Podsumowując powyższe uznać należało, iż uprawdopodobniono, że spełnione zostały wszystkie przesłanki uznania wyżej opisanego działania Spółki za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 1 i 2 pkt 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

3. 4. 2.
Zastosowanie art. 28 ust. 1 i 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zgodnie z art. 28 ust.1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jeżeli w toku postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostanie uprawdopodobnione - na podstawie okoliczności sprawy, informacji zawartych w zawiadomieniu lub innych informacji będących podstawą wszczęcia postępowania z urzędu – że przedsiębiorca stosuje praktykę, o której mowa w art. 24 tej ustawy, a przedsiębiorca, któremu jest zarzucane

naruszenie tego przepisu, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zapobieżenia tym naruszeniom, Prezes Urzędu może, w drodze decyzji, nałożyć obowiązek wykonania tych zobowiązań. Taka sytuacja zachodzi w niniejszej sprawie. Tak bowiem w toku postępowania Spółka zobowiązała się do podjęcia działań zmierzających do zapobieżenia wzmiankowanym naruszeniom, w zakresie wskazanym przez Prezesa Urzędu [patrz: pkt 2.4. A. - C. uzasadnienia niniejszej decyzji], poprzez zmianę postanowień w stosowanych wzorcach umownych oraz ich uzupełnienie o nowe postanowienia. Analizując projekty zmian w zakresie opisanym w punkcie I sentencji decyzji Prezes Urzędu uznał, iż zmienione wzorce umowne nie zawierają już kwestionowanych w niniejszym postępowaniu zapisów mogących godzić w zbiorowe interesy konsumentów. Sporządzając w ich miejsce nowe postanowienia Vattenfall uwzględnił obowiązujące przepisy prawa w taki sposób, iż przyjęte rozwiązania nie grożą już konsumentom ujemnym skutkom wywoływanym przez klauzule abuzywne wpisane do Rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone pod nr. 495 i 2206. Odnosząc się natomiast do projektu zmian w zakresie wskazanym w punkcie II sentencji niniejszej decyzji wskazać należy, iż Spółka zobowiązała się do wprowadzenia do wzorców umowy postanowień wypełniających obowiązek informacyjny określony w art. 7 ust. 2 ustawy Prawo energetyczne. Konsumenci otrzymali bowiem prawidłową informację określającą okoliczności uprawniające ich do rozwiązania umowy z powołaniem się na winę przedsiębiorcy, a w świetle dokonanych dalszych zmian uprawniających ich również do dochodzenia roszczeń z tytułu ewentualnej szkody spowodowanej niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy. Zdaniem Prezesa Urzędu tak opracowane zapisy wzorców umownych mogą zostać wprowadzone do obrotu konsumenckiego (patrz pkt I i II sentencji decyzji). Zakres przedstawionego zobowiązania obejmuje zarówno stosowanie zmian we wzorcach umów przy nowo podpisywanych umowach, jak i aktualnie obowiązujących. Oznacza to konieczność aneksowania wszystkich umów istniejących w obrocie prawnym bądź przynajmniej podjęcia przez przedsiębiorcę udokumentowanych działań zmierzających do zmiany wcześniej zawartych umów, polegających na przedstawieniu wszystkim kontrahentom aneksów zawierających zmiany.

Tym samym, Prezes Urzędu, po przeprowadzeniu analizy złożonego wniosku, uznał za stosowne oprzeć rozstrzygnięcie zawarte w punkcie I i II sentencji niniejszej decyzji o regulację przepisu art. 28 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Stosownie do art. 28 ust.2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w decyzji, o której mowa w ust.1 tego artykułu, Prezes Urzędu może także określić termin wykonania tych zobowiązań

Mając powyższe na uwadze, należało orzec jak w pkt II sentencji decyzji.

3. 5.
Rozstrzygniecie zawarte w punkcie III sentencji decyzji.

Zgodnie z art. 28 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w decyzji wydanej na podstawie art. 28 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu nakłada na przedsiębiorcę obowiązek złożenia w wyznaczonym terminie informacji o stopniu realizacji zobowiązań.

Mając powyższe na uwadze, należało orzec jak w pkt III sentencji decyzji.

Stosownie do treści art. 81 ust 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w związku art. 479^{28} k.p.c., od niniejszej decyzji przysługuje stronie odwołanie do sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów we Wrocławiu.

Otrzymuje:
r.pr. Karolina Włodarska – Dziurzyńska
r.pr. Jarosław Sroczyński
Markiewicz & Sroczyński Kancelaria Radców Prawnych sp. j. w Krakowie
Ul. Św. Tomasza 34
Dom Na Czasie, lok. 12
31-027 Kraków